

VIÊM ÂM ĐẠO DO *Candida* spp. VÀ CÁC YẾU TỐ LIÊN QUAN Ở PHỤ NỮ TUỔI SINH ĐẸ Ở XÃ CƯ PRÔNG, HUYỆN EA KAR, TỈNH ĐẮK LẮK, NĂM 2021

Nguyễn Thị Xuân Trúc¹, Thái Quang Hùng²

Ngày nhận bài: 15/11/2021; Ngày phản biện thông qua: 10/01/2022; Ngày duyệt đăng: 15/01/2022

TÓM TẮT

Viêm âm đạo do *Candida* spp. là bệnh lý phụ khoa thường gặp ở phụ nữ tuổi sinh đẻ. Tuy nhiên, tỷ lệ mắc bệnh được thu thập từ những phụ nữ đến khám tại cơ sở y tế thường không phản ánh tỷ lệ thật của cộng đồng. Thiết kế nghiên cứu cắt ngang được tiến hành trên 280 phụ nữ, được chọn ngẫu nhiên từ danh sách phụ nữ tuổi sinh đẻ của cộng đồng. Dữ liệu về các đặc điểm dân số học, các hành vi liên quan đến lối sống, thực hành vệ sinh thường nhật, vệ sinh trong thời kỳ kinh nguyệt và sử dụng biện pháp tránh thai được thu thập bằng bảng câu hỏi bán cấu trúc. Triệu chứng lâm sàng được bác sĩ phụ khoa khám và mẫu dịch âm đạo được kỹ thuật viên soi tươi tìm sợi tơ nấm giả. Dữ liệu được phân tích bằng các phép kiểm định phù hợp. Kết quả cho thấy phụ nữ tuổi sinh đẻ ở vùng nghiên cứu có tỷ lệ viêm âm đạo do *Candida* spp. còn cao, (29,3% ; KCT 95%: 23,9%-34,6%). Các yếu tố làm tăng khả năng viêm âm đạo do *Candida* spp. (sau khi kiểm soát các yếu tố nhiễu) là nhóm tuổi dưới 40; gia đình không có phòng tắm riêng, kín đáo; thói quen thụ rửa sâu khi vệ sinh âm đạo, vệ sinh sau đại tiện, tiền sử có viêm âm đạo.

Từ khóa: viêm âm đạo, *Candida* spp., yếu tố liên quan, phụ nữ tuổi sinh đẻ.

1. MỞ ĐẦU

Viêm âm đạo hay tên đầy đủ là viêm âm hộ -âm đạo do nấm men *Candida* (Vulvovaginal Candidiasis) là một bệnh nhiễm trùng âm đạo nội sinh do sự phát triển quá mức các loài nấm men *Candida* (*Candida* spp.) trong âm đạo. Biểu hiện lâm sàng của viêm âm đạo do *Candida* spp. thường không rõ ràng và rầm rộ với các triệu chứng như ngứa, đỏ thành âm đạo, khí hư nhiều màu trắng đục như váng sữa, không hôi. Chẩn đoán xác định chủ yếu là nuôi cấy hoặc soi tươi thấy có bào tử nấm men này chồi hoặc sợi sợi (Bộ Y Tế, 2016).

Viêm âm đạo do nấm men *Candida* là bệnh lý phụ khoa thường gặp ở phụ nữ tuổi sinh đẻ. Ước tính khoảng 75% phụ nữ trong độ tuổi sinh đẻ mắc một lần trong đời và 40-50% sẽ bị tái phát (Sustr et al., 2020). Tuy bệnh không gây nguy hiểm đến tính mạng nhưng lại ảnh hưởng lâu dài đến sức khỏe và khả năng sinh sản của người phụ nữ (Sustr et al., 2020).

Tỷ lệ viêm âm đạo do *Candida* spp. ở phụ nữ tuổi sinh đẻ khác nhau từ nhiều nghiên cứu ở Việt Nam dao động từ 17,3% đến 52,2% (Cao Ngọc Thành và cs, 2017, Đỗ Thị Thùy Dung và cs, 2020, Lâm Hồng Trang and Bùi Chí Thương, 2018, Phạm Thủy Vân and Nguyễn Hồng Hoa, 2016, Phan Thị Xuân An, 2013). Các yếu tố liên quan đến tỷ lệ bệnh cũng khác nhau tùy theo điều kiện vệ sinh, các hành vi liên quan đến lối sống của phụ nữ các vùng miền. Hầu hết các nghiên cứu này tập

trung chủ yếu cho đối tượng là phụ nữ đến khám tại các cơ sở y tế khi có một số dấu hiệu của bệnh. Kết quả là tỷ lệ mắc bệnh viêm âm đạo do *Candida* spp. không phản ánh thực trạng bệnh tại cộng đồng. Để bổ sung cho thiếu sót này, nghiên cứu của chúng tôi được tiến hành tại một xã khó khăn ở Tây Nguyên, nhằm hai mục tiêu sau:

(i) Xác định tỷ lệ viêm âm đạo do *Candida* spp. ở phụ nữ độ tuổi sinh đẻ.

(ii) Xác định một số yếu tố liên quan đến tình trạng viêm âm đạo do *Candida* spp.

2. NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

2.1. Nội dung nghiên cứu

- Khám lâm sàng và xét nghiệm dịch âm đạo để xác định chẩn đoán viêm âm đạo do *Candida* spp.

- Phòng vấn mặt đối mặt các đối tượng nghiên cứu về thực hành vệ sinh thường nhật, vệ sinh trong thời kỳ kinh nguyệt, sử dụng biện pháp tránh thai ... bằng bộ câu hỏi bán cấu trúc.

2.2. Phương pháp nghiên cứu

Thiết kế nghiên cứu: nghiên cứu cắt ngang, trong thời gian từ 5/2021 đến 10/2021, tại xã Cư Prông, Huyện Ea Kar, Tỉnh Đắk Lắk.

Đối tượng nghiên cứu: phụ nữ trong độ tuổi sinh đẻ.

Tiêu chuẩn đưa vào: phụ nữ tuổi 15-49; đã quan hệ tình dục; đồng ý tham gia nghiên cứu.

¹Trung tâm Y tế huyện Ea Kar, Tỉnh Đắk Lắk;

²Khoa Y Dược, Trường Đại học Tây Nguyên;

Tác giả liên hệ: Thái Quang Hùng, ĐT: 0905224480, Email: tqhung@ttn.edu.vn.